

בעניין:

1. עמור _____
ת.ז. _____, תושבת חברון
2. עמור _____
ת.ז. _____, תושבת דיר אל בלאח, רצועת עזה
3. עמור _____
ת.ז. _____, תושב דיר אל בלאח, קטין, באמצעות אמו, העותרת 2
4. עמור _____
ת.ז. _____, תושב דיר אל בלאח, קטין, באמצעות אמו, העותרת 2
5. עמור _____
ת.ז. _____, תושב דיר אל בלאח, רצועת עזה
6. עמור _____
ת.ז. _____, תושבת דיר אל בלאח, רצועת עזה
7. **המוקד להגנת הפרט מיסודה של ד"ר לוטה זלצברגר – ע.ר.**
ע"י ב"כ עוה"ד גיל גן-מור (מ.ר. 37962) ו/או יוסי וולפסון
(מ.ר. 26174) ו/או שירין בטשון (מ.ר. 32737) ו/או חוה
מטרס-עירון (מ.ר. 35174) ו/או סיגי בן-ארי (מ.ר. 37566)
ו/או ענת קדרון (מ.ר. 37665)
מהמוקד להגנת הפרט מיסודה של ד"ר לוטה זלצברגר
רח' אבו עוביידה 4, ירושלים, 97200
טל: 02-6283555; פקס: 02-6276317

העותרים

- נ ג ד -

1. **מפקד כוחות הצבא בגדה המערבית**
2. **מפקד כוחות הצבא ברצועת עזה**

המשיבים

עתירה למתן צו על תנאי

מוגשת בזאת עתירה למתן צו על תנאי, המופנה אל המשיבים והמורה להם לבוא וליתן טעם:

1. מדוע לא יאפשרו לבני משפחתה של העותרת 1 (להלן – **העותרת**), העותרים 2-6, לבקר אצל העותרת בביתה בגדה המערבית, ומדוע לא יתנו להם לצורך כך רשיונות מעבר בישראל.
2. מדוע לא יאפשרו לעותרת לבקר אצל משפחתה בעזה ולחזור לביתה בגדה המערבית, ומדוע לא יתנו לה לצורך כך רישיון מעבר בישראל.
3. מדוע לא יאפשרו לתושבים, שמענם הרשום ברצועת עזה, אך מתגוררים בגדה המערבית, להתגורר בה ללא פחד מגירוש, לקבל שירותים מרשויות הצבא בגדה המערבית, כמו כל תושב אחר, לרבות אפשרות יציאה לחו"ל דרך מעבר אלנבי, אפשרות לבקר ברצועת עזה ולחזור לגדה המערבית ואפשרות לביקור של קרובי משפחתם מחו"ל ומרצועת עזה.

עניינה של עתירה זו בלחצים פסיכולוגיים פסולים ושפלים שמפעילים המשיבים על העותרת במטרה לחייבה לעזוב את בעלה ואת ביתה בגדה המערבית ולחזור להתגורר ברצועת עזה. הלחץ הפסיכולוגי מתבטא במניעת קשריה המשפחתיים עם בני משפחתה המתגוררים ברצועה והעמדתה בפני דילמות שאין להעמיד בהן בן אנוש.

לפני מספר חודשים נפטר אביה של העותרת, אולם העותרת לא יכלה להשתתף בימי האבל, שכן המשיבים התנו את השתתפותה בכך שלא תחזור לגדה, שם ביתה ומשפחתה, דרישה שכמובן לא יכלה להיענות לה.

לפני שלושה חודשים ילדה העותרת בן. בקשתה כי אמה ואחיה יהיו לצדה בתקופה זו גם היא נדחתה ובפני העותרת הועמדה רק ברירה אחת: עזבי את ביתך ובעלך וחזרי להתגורר בעזה.

הדילמות המוסריות והמשפיליות שמעמידים המשיבים בפני העותרת מזעזעות ובלתי אנושיות. כיצד ניתן להעמיד בפני אדם את הבחירה בין מחויבותו המוסרית לבן זוגו וילדיו לבין מחויבותו המוסרית להוריו ואחיו?!

חמור מכך – התנהגות המשיבים מנוגדת לחוק ואפילו שיקולי ביטחון אין בענייננו. התנהגות המשיבים נובעת ממניעים פסולים ואטימות לב, ומאלו בלבד.

התשתית העובדתית

הצדדים והרקע לעתירה

1. העותרת היא פלסטינית בת 21, ילידת עזה. ביולי 2003, בדיר אל בלאח, כרתה העותרת ברית נישואים עם בחיר ליבה, מר _____ **אלעדס** (ת.ז. _____), תושב בית אולא שליד חברון. לאחר כריתת ברית הנישואים חזר בן זוגה של העותרת לגדה המערבית. העותרת הגישה בקשה לרישיון מעבר לגדה על מנת לקיים את טקס הכללות. ביום 14.3.04 הודיע יועמ"ש המשיב 2 לעותרת כי בקשתה מסורבת מטעמי ביטחון.

2. ביום 27.6.04 הוגשה עתירה לבית משפט נכבד זה, שתקפה את החלטת המשיב 2 (בג"צ 6040/04 עמור נ' מפקד כוחות הצבא ברצועת עזה, להלן – **העתירה הראשונה**). בעתירה נתבקש הסעד הבא: "מדוע לא יתיר [המשיב] לעותרת 1 לעבור בתחום ישראל לגדה המערבית, כדי לקיים שם את טקס כלולותיה עם בעלה, העותר 2, תושב חברון; ומדוע לא יתיר לעותרת 3 ולעותר 4, שהם אמה ואחיה של העותרת, לעבור בתחום ישראל לגדה המערבית כדי להשתתף בטקס, וכדי לשוב לרצועת עזה לאחר מכך".

העתק העתירה הראשונה מצורף ומסומן **ע/1**.

3. בעקבות העתירה הראשונה חזר בו המשיב 2 מסירובו ואישר את מעברה של העותרת לגדה המערבית יחד עם אמה, העותרת 2 בעתירה הנוכחית. ההיתר שניתן היה ל-14 ימים. על משמעות תקופה זו עוד יורחב בהמשך.

4. לגבי אחיה של העותרת, העותר 5 בעתירה הנוכחית, הביע המשיב התנגדות לכניסתו לישראל ובית המשפט הנכבד לא מצא לנכון להתערב בכך, על רקע העובדה כי הסעד העיקרי בעתירה ניתן.

העתק תגובת המשיב לעתירה הראשונה מיום 4.7.04 מצורף ומסומן ע/2.
העתק פסק הדין מצורף ומסומן ע/3.

5. ביום 20.7.04 עברו העותרת ואמה לגדה המערבית, באמצעות רישיון תנועה בישראל שהוצא עבורן. עקב נסיבות שונות נדחתה החתונה בשבוע ועל כן ביקש המוקד מב"כ המשיב להאריך את תוקף הרישיון בשבוע ימים נוסף, על מנת שהאם תוכל לחזור עם אותו רישיון לביתה ברצועה, כמבוקש בעתירה, בלי שיהיה צורך לעמוד על רישיון חדש. ביום 28.7.04 אף נשלח מכתב בעניין זה.

העתק המכתב מיום 28.7.04 מצורף ומסומן ע/4.

6. ביום 2.8.04 חזרה אמה של העותרת, העותרת 2, לרצועה. העותרת נשארה עם בעלה בביתם שבחברון.

7. ביום 1.1.05 נפטר אביה של העותרת, מר _____ **עמור** (ת.ז. _____). העותרת ביקשה מהמשיבים, באמצעות המוקד, רישיון מעבר לעזה וחזרה לגדה, על מנת שתוכל להשתתף בימי האבל על אביה, לתמוך במשפחתה ולהיתמך על ידה.

העתק מכתב מיום 4.1.05 מצורף ומסומן ע/5.

8. חרף בהילות העניין, רק ביום 26.1.05 הגיעה תשובת יועמ"ש המשיב 1. בשל חומרתה נביאה במלואה:

בהמשך לעתירתך שבנדון, ביקשת במכתבך שבסימוכין כי יותר מעברה של מרשתך שבנדון מאיו"ש לאזח"ע, על מנת שיתאפשר לה ליטול חלק בניחום האבלים של משפחתה, לאחר מות אביה. כמו כן ביקשת כי עם תום ניחום האבלים, תוסדר חזרתה לאיזור, לחיק בעלה.

הרינו להודיעך כי בהיותה תושבת אזח"ע, אין מניעה שמרשתך תשוב לאזור מגוריה הרשום – קרי: לאזח"ע. יצויין, שלא זו בלבד שלמרשתך קיימת זכות שכזו, אלא שיש לה אף חובה לנהוג כן. זאת, נוכח העובדה שעתירתה לבג"ץ נדחתה, כזכור, על בסיס הודעת המדינה כי מרשתך רשאית לעבור לאזור לתקופה של 14 ימים, לצורך השתתפותה בטקס כלולותיה בלבד. כמו כן, תוקף היתר שהייתה באיו"ש פג, לפני כחמישה חודשים.

בהתאם להודעת המדינה, ונוכח מדיניות הצד הישראלי שלא לאפשר מעבר תושבי אזח"ע לאזור, הרי לכשתשוב מרשתך לאזח"ע, לא תתאפשר חזרתה

לאזור. נזכיר כי כיום שוהה מרשתך באזור שלא כדין. נבהיר בהקשר זה, כי מטבע הדברים שהייתה זו לא תקנה לה כל זכויות שהן באזור (ההדגשה הוספה).

העתק המכתב מיום 26.1.05 מצורף ומסומן ע/6.

9. ברי כי העותרת לא עזבה את ביתה ובעלה אשר בגדה המערבית, ביודעה כי לא תוכל לשוב. בלב כבד נאלצה לוותר על בקשתה לצאת לרצועה לניחום האבלים על מות אביה. ביום 9.2.05 הודיע המוקד על כך למשיב במכתב. בין השאר נכתב כך:

...לא ידוע לי על דבר חקיקה הדורש מתושב שטחים היתר על מנת לשהות בשטחים וממילא לא ניתן לומר על תושב שטחים שהוא שוהה בשטחים שלא כדין. המשמעות של היתר כניסה לישראל הניתן לתושב עזה להגיע לגדה, אשר תוקפו יותר מיום אחד, הוא שאותו תושב יכול לנוע בין הגדה לבין הרצועה בכל אחד מהימים בהם ההיתר בתוקף. כשמדובר במי שמעוניין בביקור קצר מועד, תקופת ההיתר קובעת ממילא את משך שהייה, ובמובן זה, ואך ורק במובן זה, מתאים להיתר המינוח "היתר שהייה".

העתק המכתב מיום 9.2.05 מצורף ומסומן ע/7.

10. העותרת 2 היא אמה של העותרת.

11. העותרים 3-5 הם אחיה של העותרת. העותרים 3 ו-4 הם קטינים, חירשים ואילמים מלידתם. העותר 5 בן 31, נשוי לעותרת 6, גיסתה של העותרת. העותרים 5 ו-6 הם הורים ל____, בן השנה וחמישה חודשים (ת.ז. _____), אחיינה של העותרת. אם תתקבל בקשתם מבקשים העותרים, מטבע הדברים, לקחת את בנם יחד עמם.

12. העותרת 7 (להלן – **המוקד להגנת הפרט או המוקד**) היא עמותה הפועלת לקידום זכויות אדם בשטחים.

13. המשיבים מחזיקים בשטחים מטעם מדינת ישראל בתפיסה לוחמתית. על המשיבים מוטלת חובה לכבד את זכויותיהם של העותרים. המשיב 2 הוא בעל הסמכות להנפיק רישיונות מעבר לגדה, היינו רישיון כניסה לישראל לצורך מעבר לגדה המערבית.

בקשת העותרים נשוא עתירה זו

14. בחודש אפריל פנו העותרים 2-6 לוועדה האזרחית הפלסטינית (להלן – **המת"ק הפלסטיני**) בבקשה לרישיון מעבר לגדה המערבית על מנת שיוכלו לבקר אצל העותרת, שהייתה בחודש התשיעי להריונה. העותרים 2-6 ביקשו לתמוך בעותרת ובבעלה בשעת הלידה ובימים הראשונים שלאחריה. מאחר ובאותו זמן הוטל סגר על הרצועה, לא ניתן היה כלל לטפל בבקשתם. ביום 16.5.05 פנו העותרים ללשכת יועמ"ש המשיב 2 באמצעות המוקד.

העתק המכתב מיום 16.5.05 מצורף ומסומן ע/8.

15. עוד באותו יום התקבלה תשובה סטנדרטית על פה ובכתב מלשכת יועמ"ש המשיב 2, לפיה מומלץ כי העותרים יפנו למת"ק הפלסטיני, שכן כבר אין סגר וניתן להגיש בקשות באמצעותו.

העתק המכתב מיום 16.5.05 מצורף ומסומן ע/9.

16. למחרת היום, 17.5.05, ילדה העותרת את בנה, _____ אלעד (ת.ז. _____).

17. ביום 13.6.05 נמסר לעותרים על ידי המת"ק הפלסטיני כי הבקשות כולן מסורבות מטעמי ביטחון. לאור זאת נשלח ביום 21.6.05 מכתב נוסף ליועמ"ש המשיב 2, בבקשה לאפשר את מעברם של העותרים ואת חזרתם לרצועה חודש לאחר מכן.

העתק המכתב מיום 21.6.05 מצורף ומסומן ע/10.

18. ביום 22.6.05 נתקבל אישור סטנדרטי, כי הבקשה בטיפול וביום 24.6.05 נתקבלה תשובת יועמ"ש המשיב 2 לגופה של הפנייה, כדלקמן:

בהמשך לפנייתך שבסימוכין, הריני להזכירך כי במסגרת בג"צ 6040/04 הודיעה המדינה כי יותר מעברה של תושבת אזח"ע, _____ עמור ת.ז. _____, לאיו"ש לתקופה של 14 ימים בלבד לצורך השתתפותה בטקס נישואיה. תקפו של היתר זה פג לפני כשנה.

מאז, ונכון למועד כתיבת דברים אלו, שוהה הנ"ל באיו"ש שלא כדין, ועל כן, עליה לחזור לאזור מגוריה הרשום, היינו – לאזח"ע. לאחר חזרתה, יעלה בידי קרוביה המצוינים בפנייתך לבקרה.

העתק המכתב מיום 24.6.05 מצורף ומסומן ע/11.

19. הנה כי כן, בצורה צינית וקרה, מודיעים המשיבים לעותרת כי לא יינתן לאיש מבני משפחתה לבקר אותה וכי עליה לקום ולעזוב את הגדה המערבית, בה היא מתגוררת כדין עם בעלה ובנם, ואף מוסיפים, כאילו מתוך שמחה לאידה, כי אז "יעלה בידי קרוביה לבקרה".

הטיעון המשפטי

20. ההתעמרות וההתעללות הנפשית בעותרת ובבני משפחתה מבוססת, על פי עמדת המשיבים, על הנחות יסוד אלו:

- שינוי מקום המגורים של פלסטינים בין עזה לגדה מותנה בקבלת היתר מוקדם או רישיון מהמשיבים.
- רישיון הכניסה לישראל שניתן לפלסטינים לצורך מעבר לעזה הוא גם רישיון שהייה מוגבל בגדה המערבית.

- משנשאר תושב פלסטיני, שמענו הרשום עזה, בגדה המערבית, הוא הופך להיות "שוהה בלתי חוקי בגדה המערבית".
- מי שהוא להגדרת המשיבים "שוהה בלתי חוקי בגדה המערבית" הוא אדם נטול זכויות. הנחות מרחיקות לכת אלו, ייאמר מייד, אינן מעוגנות בחוק, נוגדות מושכלות יסוד של משטר דמוקרטי, מנוגדות למשפט ההומניטרי הבינלאומי ולמשפט זכויות האדם הבינלאומי, ומהוות פגיעה בלתי חוקתית בזכויות בסיסיות של תושבים מוגנים.

אין להתנות שינוי מקום המגורים ברישיון או בהסכמה מוקדמת של רשויות הצבא

21. עמדתם של המשיבים, כאילו דרושה הסכמה מוקדמת של שלטונות הצבא לשינוי מקום המגורים בין הרצועה לגדה המערבית אינה, למרבה הצער, חסרת תקדים. כך, למשל, במסגרת תוכנית החומש שהנהיג סטאלין ברוסיה הקומוניסטית ב-1928 נאסר על התושבים לשנות את מקום מגוריהם ללא הסכמת המשטר.
22. מאחר שישראל ושלטונות הצבא אינם מעוניינים שמשטרם יידמה למשטרו של סטאלין בעניין זה, תמוה מדוע קבעו את מדיניותם באופן בו נקבעה ("בהתאם להודעת המדינה, ונוכח מדיניות הצד הישראלי שלא לאפשר מעבר תושבי אזח"ע לאזור"). במדינות דמוקרטיות נהוג כי הזכויות מכובדות תמיד, גם אם הן יחסיות, וגם אם במקרים מסוימים ניתן להצרן, תוך מתן ערובות קפדניות למזעור הפגיעה (בחוק מפורש, בצורה מידתית, לאחר שימוע וכד'). מדינות דמוקרטיות אוסרות על שלילת זכויות בסיסיות בצורה גורפת והתניית קבלתן בהסכמת השלטונות.
23. הזכות של אדם לבחור את מקום מגוריו ולשנותו ברצונו היא זכות אשר נקבעה במשפט החוקתי הישראלי כזכות חוקתית על חוקית, הכלולה בזכות לכבוד האדם וחירותו. זכות זו כלולה באוטונומיה של האדם ובחופש הבחירה שלו:

יישום ההתנתקות מנתק את הישראלי המפונה מביתו, מסביבתו, מבית הכנסת שלו ומבית הקברות בו קבורים מתיו. הוא פוגע באישיותו. אכן, ביסוד כבוד האדם כזכות חוקתית "עומדת ההכרה, כי האדם הוא יצור חופשי, המפתח את גופו ורוחו על פי רצונו" (בג"ץ 5688/92 ויכסלבאום נ' שר הביטחון, פ"ד מז(2) 812, 827, מפי השופט א' ברק). באחת הפרשות עמד השופט מ' חשין על כך כי "המשפט מכיר באוטונומיה של הפרט לגבש את רצונו כנראה לו על-פי 'טובתו': הפרט הוא המחליט על 'טובתו' שלו: 'טובתו' היא רצונו ורצונו הוא 'טובתו'. 'רצון' מפורש או משתמע כולל בחובו את טובתו של אדם, 'טובתו' של אדם נחבאת בין קפליו של רצונו" (דנ"א 7015/94 היועץ המשפטי לממשלה נ' פלונית, פ"ד נ(1), 48, 95-96). ברוח דומה עמד השופט ת' אור על זכות יסוד של האדם לאוטונומיה, כלומר הזכות "להחליט על מעשיו ומאווייו בהתאם לבחירותיו, ולפעול בהתאם לבחירות אלה" (ע"א 2781/93 דעקה נ' בית החולים

"כרמל", חיפה, פ"ד נג(4) 526, 570). בהתייחסו לתוכנה של זכות זו קבע השופט אור:

"זכותו זו של אדם לעצב את חייו ואת גורלו חובקת את כל ההיבטים המרכזיים של חייו - היכן יחיה; במה יעסוק; עם מי יחיה, במה יאמין. היא מרכזית להווייתו של כל פרט ופרט בחברה. יש בה ביטוי להכרה בערכו של כל פרט ופרט כעולם בפני עצמו. היא חיונית להגדרתו העצמית של כל פרט, במובן זה שמכלול בחירותיו של כל פרט מגדיר את אישיותו ואת חייו של הפרט... הזכות לאוטונומיה של הפרט אינה מתמצה במובן צר זה, של אפשרות הבחירה. היא כוללת גם רובד נוסף - פיזי - של הזכות לאוטונומיה, הנוגע לזכותו של אדם כי יעזבוהו לנפשו" (שם, עמ' 570, 571).

המקור המשפטי של זכות זו הוא בזכות החוקתית של כבוד האדם. כותב השופט אור:

"ההכרה בזכותו של אדם לאוטונומיה היא רכיב בסיסי בשיטת המשפט שלנו, כשיטת משפט של מדינה דמוקרטית... היא מהווה את אחד הביטויים המרכזיים לזכותו החוקתית של כל אדם בישראל לכבוד, המעוגנת בחוק-יסוד: כבוד האדם וחירותו" (שם, עמ' 571).

על אותו רעיון עמד הנשיא א' ברק בפרשה אחרת, בה נדון רצונו של נאשם שלא להיות נוכח במשפטו. וכך כתב הנשיא ברק:

"רצון זה הוא ביטוי לאוטונומיה שלו, שהיא ביטוי לכבוד האדם, שממנו הוא נהנה. על-פי חוק-יסוד: כבוד האדם וחירותו. כבוד האדם מתבטא, בין השאר, בחופש הבחירה של כל אדם כיצור חופשי" (בג"ץ 7357/95 ברקי פטה המפריס (ישראל) בע"מ נ' מדינת ישראל, פ"ד נ(2) 769, 783; ראו גם בג"ץ 4330/93 גאנס נ' ועד מחוז תל-אביב של לשכת עורכי הדין, פ"ד נ(4) 221, 233; ע"א 5942/92 פלוני נ' אלמוני, פ"ד מח(3) 837, 842).

בג"צ 1661/05 המועצה האזורית חוף עזה ואח' נ' הכנסת ואח', פס"ד מיום 9.6.05, התקבל בהרכב של 11 שופטים, פיסקה 82 לפסק דין הרוב.

24. התערבות כוחנית של השלטון בחופש של אדם לשנות את מקום מגוריו עולה כדי פגיעה בכבודו כאדם ובחירותו הבסיסית, כמו גם בקניינו:

פינוי הישראלים מהשטח המפונה פוגע במגוון זכויות אדם המעוגנות בחוק-יסוד: כבוד האדם וחירותו ובחוק-יסוד: חופש העיסוק. ביטוי לכך כי הוצאתו של אדם מסביבתו הטבעית מהווה פגיעה במספר זכויות אדם נתן הנשיא א' ברק באחת הפרשות בציינו:

"הוצאתו של אדם ממקום מגוריו והעברתו הכפויה למקום אחר פוגעת קשות בכבודו, בחירותו ובקניינו. ביתו של אדם אינו רק קורת גג לראשו אלא גם אמצעי למיקומו הפיזי והחברתי של אדם, של חייו הפרטיים ויחסיו

החברתיים" (פרשת עג'ורי, עמ' 365; ראו גם דברי השופט ט' שטרסברג-כהן בע"א 8398/00 כץ נ' קיבוץ עין צורים, פ"ד נו(6) 602, 623).
 המסקנה היא, איפוא, כי חוק יישום ההתנתקות פוגע בזכויות אדם המעוגנות בחוקי היסוד בדבר זכויות האדם (שם, פסקה 83 לפסק דין הרוב).

25. הזכות לבחירת מקום המגורים כזכות הנובעת מכבוד האדם, הינה זכות מוכרת גם בדין ההומניטרי הבינלאומי החל על שטחים כבושים. סעיף 27 לאמנת ג'נבה הרביעית קובע כי:

מוגנים זכאים בכל הנסיבות ליחס של דרך ארץ לגופם, לכבודם, לזכויותיהם המשפחתיות, לאמונתם ולפולחנם, לנימוסיהם ולמנהגיהם. היחס אליהם יהא תמיד אנושי, והם יוגנו במיוחד מפני כל מעשה אלימות או איומי אלימות, ומפני עלבונות וסקרנות הרבים.

ר' גם דברי הנשיא ברק בבג"צ 4764/04 רופאים לזכויות אדם ואח' נ' מפקד כוחות צה"ל בעזה, פסקה 11 לפסק הדין.

26. אין כל ספק כי גם בשטח כבוש נתונה לאוכלוסייה האזרחית זכות לשנות את מקום המגורים. במיוחד נכון הדבר, כאשר הכיבוש נמשך כבר קרוב לארבעה עשורים. חשוב לזכור כי החיים משתנים: יש מי שמוצא מקום עבודה חדש, יש מי שמתחתן ויש מי שעובר ללמוד בעיר אחרת. שינוי מקום המגורים הוא במקרים רבים גם אמצעי הכרחי להגשמה עצמית ולמימושן של זכויות יסוד רבות אחרות:

חייה של אוכלוסייה, כחיי של יחיד, אינם שוקטים על השמרים אלא מצויים בתנועה מתמדת, שיש בה התפתחות, צמיחה ושינוי. ממשל צבאי אינו יכול להתעלם מכל אלה. אין הוא רשאי להקפיא את החיים (בג"צ 393/82 ג'מעית אסכאן אלמעלמון נ' מפקד כוחות צה"ל (4), 785, 804).

27. בפרשת עג'ורי קבע בית המשפט כי הזכות לבחור ולשנות את מקום המגורים נתונה גם לתושבים הפלסטינים בשטחים הכבושים, וכי פגיעה בזכות זו "פוגעת קשות בכבודו, בחירותו ובקניינו" של האדם:

נקודת המוצא העקרונית הינה, כי הוצאתו של אדם ממקום מגוריו והעברתו הכפויה למקום אחר פוגעת קשות בכבודו, בחירותו ובקניינו. ביתו של אדם אינו רק קורת גג לראשו אלא גם אמצעי למיקומו הפיזי והחברתי של אדם, של חייו הפרטיים ויחסיו החברתיים (ראו M. Stavropoulou, "The Right Not To Be Displaced", 9 Am. U.J. Int'l L. & Pol'y 687, 717 1994. מספר זכויות אדם בסיסיות נפגעות בשל עקירתו הלא רצונית של אדם מביתו והעברתו למקום אחר, גם אם העברה זו אינה כרוכה בחצייתו של גבול מדיני... זכויות אדם אלה מקורן בחלקן במשפט הפנימי של המדינות השונות, ובחלקן מעוגנות הן בנורמות של המשפט הבינלאומי (בג"צ 7015/02 עג'ורי נ' מפקד כוחות צה"ל, תק-על 2002(3), 1021, עמ' 1026, להלן – פרשת עג'ורי).

28. משפט זכויות האדם הבינלאומי מקבע את הזכות לבחירת מקום המגורים כזכות יסוד הנובעת מכבוד האדם, חירותו ומזכותו לחופש התנועה. בסעיף 12 לאמנה הבינ"ל בדבר זכויות אזרחיות ומדיניות, 1966, נקבע כי:

אדם הנמצא כחוק בתוך שטחה של מדינה זכותו, בתוך שטח זה, לנוע ולבחור את מקום מגוריו באופן חופשי.

29. נראה כי החלת משפט זכויות האדם הבינלאומי גם על התושבים המוגנים בשטח כבוש הינה חלק מהמשפט המנהגי הבינלאומי, והדבר קיבל אישור חד משמעי מבית הדין הבינלאומי בחוות הדעת שפרסם על חוקיות הקמת גדר ההפרדה של ישראל בשטחים.

פסקאות 111-113 לחוות הדעת של ה-ICJ:

<http://www.icj-cij.org/icjwww/idocket/imwp/imwpframe.htm>

על ההבדל בין הזכות לשינוי מקום המגורים לבין רישום המען במרשם האוכלוסין

30. הנה כי כן, הזכות לבחירה ולשינוי של מקום המגורים הינה זכות יסוד העומדת בפני עצמה. זכות זו אינה תלויה ברישום שינוי מקום המגורים. במדינות שונות נהוג לדרוש מהתושבים ליידיע את הרשויות על שינוי מען, אולם תמיד ההודעה על שינוי המען נדרשת לאחר שינוי מקום המגורים ובדיעבד.

31. גם בדין החל בשטחים, המצב המשפטי דומה. על פי סעיף 13 לצו בדבר תעודות זהות ומרשם אוכלוסין (יהודה ושומרון) (מס' 297), התשכ"ט-1969, חובתו של תושב להודיע לרשות המוסמכת על שינוי המען היא חובה הקמה רק לאחר שינוי מקום המגורים, תוך 30 יום לאחר השינוי:

חל שינוי או תיקון באחד הפרטים המנויים בסעיף 11, חייב תושב שקיבל תעודת זהות להודיע על שינוי תוך 30 יום ללשכת מרשם האוכלוסין שבשטח שמכותה נמצא מקום מגוריו, כפי שייקבע על ידי הרשות המוסמכת.

32. ואילו ברצועת עזה, על-פי הצו המקביל (צו בדבר תעודות זהות ומירשם אוכלוסין (רצועת עזה) (מס' 426), תשל"ב-1972) המען כלל איננו פריט רישום במרשם. רישומו בפועל נהוג, אך אינו מחויב על-פי הדין.

33. ודאי וודאי אין לפגוע באדם, לגרשו מביתו, להפעיל עליו אמצעים פסיכולוגיים, לפגוע בקשריו המשפחתיים, למנוע ממנו ומבני משפחתו קבלת שירותים ועוד כהנה אמצעים נוראיים רק בשל העובדה כי לא עדכן את הרשויות לאחר שהחליף את מקום מגוריו.

רישיון המעבר בין הרצועה לגדה המערבית הוא רישיון לשהייה זמנית בישראל, ולא בגדה

34. נקודת המוצא היא כי רצועת עזה והגדה המערבית מהוות יחידה טריטוריאלית אחת, אף שאין רציפות טריטוריאלית ביניהן. ישראל, הפלסטינים ומדינות העולם ראו תמיד את הגדה המערבית ורצועת עזה כשטחים פלסטיניים כבושים, אשר מהווים יחידה פוליטית, תרבותית ולאומית אחת.

35. עמדה משותפת זו באה ידי ביטוי בסעיף 11 להסכם הביניים, שנחתם בין ישראל והרשות הפלסטינית, ובו נקבע כי:

"The two sides view the West Bank and the Gaza Strip as a single territorial unit, the integrity of which will be preserved during the interim period".

36. בפרשת עגור, אשר צוינה לעיל, דן בית המשפט בהגבלה של הזכות לבחירת מקום המגורים באמצעות צו תיחום מגורים. אחת השאלות המקדמיות שעלתה בעניין זה הינה האם מדובר בהעברה כפויה בתוך השטח הכבוש או בהגליה אל מחוץ לשטח הכבוש. המשיבים טענו בתוקף כי "העובדה כי ישראל בחרה לנהל את שני האזורים באמצעות אלופים שונים, הינה החלטה ארגונית, ולענייננו, אין לכך משמעות רבה" (כתב התשובה מיום 15.8.02). בית המשפט קיבל טענה זו במלואה (שם, עמ' 369).

37. הקשר בין הגדה והרצועה בא גם לידי ביטוי בהסכם על פתיחת המעבר הבטוח שנחתם בין ישראל והרשות הפלסטינית, הסכם שמומש רק לתקופה קצרה. המעבר הבטוח היה אמור לשמש כגשר בין הרצועה והגדה, באמצעותו יוכלו בני אדם וסחורות לעבור בחופשיות. למעשה, אם לא היה מבוטל המעבר הבטוח על ידי ישראל, לא הייתה באה עתירה זו לעולם.

38. למען הזהירות נוסף, כי פינוי ההתנחלויות ברצועה ונסירת הצבא אינן מנתקות את הגדה מהרצועה, והדבר אף הוכרז בפומבי על ידי הממשלה. לאחרונה, כפי שפורסם באמצעי התקשורת, אך הועלו רעיונות חדשים לשיפור חופש התנועה בין האזורים, אם בהסדרת מעבר בטוח או על ידי סלילת מסילת ברזל מיוחדת.

39. המשמעות של האמור לעיל הינה, כי החופש לנוע ולבחור מקום מגורים משתרע גם על שינוי מקום מגורים בין הגדה והרצועה ולהיפך. ההבדל היחיד בין תנועה או שינוי מקום המגורים בתוך כל אחד מהחלקים לבין תנועה או שינוי מקום המגורים בין שני החלקים, הוא הצורך לעבור בתוך ישראל, ותו לאו.

40. מוסכם על העותרים כי בהעדר מעבר בטוח, מוסמך המשיב לסרב להעניק רישיון כניסה לישראל ושהייה בה לצורך מעבר לגדה המערבית (או לצורך מעבר מהגדה לרצועה), ובלבד שהדבר נעשה מטעמי ביטחון מוחלטים, אשר עניינם הסכנה מעצם התנועה בתוך ישראל וחשש מבוסס כי הרישיון ינוצל שלא למטרתו המוצהרת – המעבר לגדה המערבית.

41. עוד מוסכם על העותרים, כי מוסמכים המשיבים, אם הדבר דרוש וסביר, להתנות את המעבר בתנאים שונים. לדוגמא, שהמעבר יתבצע ביום מסוים או בתקופה מסוימת (שאז בתקופה זו ניתן גם לחזור לרצועה).

42. בשום אופן אין בידי העותרים לקבל את הטענה כי רישיון המעבר (או רישיון השהייה בישראל לצורך המעבר) מהווה גם רישיון לשהייה בגדה המערבית. פרשנות זו משמעה שהמשיב לוקח לעצמו סמכויות לא לו, ומנצל את היעדר המעבר הבטוח על מנת להגביל את זכויותיהם הבסיסיות של תושבי השטחים. משמעות הדבר היא כי המשיב רואה ברישיון המעבר גם היתר מוקדם לשינוי מקום המגורים בין הרצועה לגדה. כאמור, היתר מוקדם מהרשויות לשינוי מקום המגורים אינו יכול לעמוד.

הסמכות המוכרת היחידה של המשיב להגבלת זכות שינוי מקום המגורים היא סמכות "תיחום המגורים", הקבועה בסעיף 78 לאמנת ג'נבה הרביעית. סמכות זו מאפשרת למשיבים, בנסיבות מיוחדות, להוציא צו תיחום מגורים, המגביל את מקום המגורים של התושב. צו זה ניתן במגבלות ובערובות מתאימות על מנת למנוע פגיעה בלתי מידתית במתוחם ובבני משפחתו.

ר' בג"צ 7015/02 עג'ורי נ' מפקד כוחות צה"ל פ"ד נו (6) 352; בג"צ 9535/03 דיוק נ' מפקד כוחות צה"ל בגדה המערבית תק-על 2003(3), 284.

43. המשיב אינו מעוניין בהגבלות שמטיל עליו החוק בעניין צו תיחום המגורים, ולכן מוצא פרשנויות שונות ודרכים עקלקלות על מנת להשיג את מטרותיו.

אין להחיל את התווית "שוהה בלתי חוקי" על פלסטינים תושבי השטחים

44. אחת הטענות בהן נאחו המשיב בבואו להסביר את התנהלותו היא כי מעבר מהרצועה לגדה ללא היתר מוקדם, או בניגוד להיתר המעבר, הופכת את הפלסטיני תושב עזה ל"שוהה בלתי חוקי" בגדה. טענה זו של המשיבים מאמתת את הטענה, כי המשיבים סבורים שיש בידם לחייב את התושבים הפלסטינים להצטייד בהיתר מוקדם לשינוי מקום המגורים או לשהייה בגדה המערבית (שהרי מי שלא הצטייד ברישיון כזה הוא שב"ח).

45. בטענה של שהייה בלתי חוקית נעשה שימוש במשך השנים נגד זרים שביקרו בגדה ונשאו מעבר לרישיון הביקור שניתן להם, וגם נגד ישראלים שנכנסו לשטחים בניגוד לתנאי הרישיון. רק לאחרונה החל השימוש במושג "שוהים בלתי חוקיים" בנוגע לפלסטינים תושבי השטחים, אשר מענם הרשום אינו חופף את מקום מגוריהם בפועל.

46. מעבר לנדרש, יש להוסיף, כי לא מעט "שוהים בלתי חוקיים" כביכול התווספו בשנים האחרונות עקב החלטתה של ישראל להפסיק להכיר בשינויי מען שמבצעת הרשות הפלסטינית, בעלת הסמכות. ודוק, הרשות הפלסטינית אינה צריכה את אישורה של ישראל לשינויי מען אלא רק ליידע אותה בדיעבד (בניגוד לחובה לקבל אישור מוקדם בעניינים אחרים), לאחר שהתושב יידע את הרשות (אף זאת בדיעבד) בהעתקת מענו:

The Palestinian side shall inform Israel of every change in its population registry. Including, *inter alia*, any change in the place of residence of any resident.

ר' סעיף 28 (10) לנספח 1 בחלק השלישי של הסכם הביניים והמנשר הצבאי (מספר 7), שהחילו בשטחי הגדה המערבית.

47. השימוש במונח "שוהה בלתי חוקי" לגבי תושב פלסטיני הנמצא בשטחים מוטב כי יחלוף מן העולם. ראשית, משום שהוא מבוסס על ההנחה המוטעית כאילו מוסמכים המשיבים להעניק רישיונות או היתרים לשהייה של תושבי עזה בגדה המערבית, או לשינוי מקום המגורים בין הגדה לרצועה.

שנית, משום שעצם הביטוי מנוגד בתכלית לעקרונות דיני הכיבוש, המעניקים לכל תושב בשטח הכבוש הגנה ואוסרים על שלילה גורפת של זכויותיו.

שלילת זכויות והפעלת לחץ פסיכולוגי אסורים הם

48. המשיבים סבורים, כי תושב רצועת עזה, אשר "העז" לעבור ולהתגורר בגדה המערבית ללא הסכמתם המוקדמת, הוא אדם נטול זכויות, אשר ניתן להפעיל עליו כל לחץ וכל דרך על מנת להביאו חזרה לרצועת עזה. ודוק, אין מדובר במי שנחשדים כפעילי טרור, שכן אז מוציאים המשיבים צווי תיחום מגורים כדין. מדובר באנשים פשוטים, שאין נגדם ראיות בתחום הביטחוני ולכן לא מוציאים נגדם צווי תיחום מגורים.

49. הפעולות שנוקט המשיב נגד אנשים אלו הן בעיקר שתיים: גירושם יזומים ולחצים פסיכולוגיים על ידי סירוב להענקת שירותים.

גירוש מהגדה לעזה

50. גירושם של תושבים שעברו להתגורר בגדה מעזה נעשה בכל מקום ובכל מצב: במחסומים, לאחר מעצר ובאמצעות הרחקה לפי חוק הכניסה לישראל. כך, למשל, בג"צ 4465/05 גדילי נ' מפקד כוחות הצבא בגדה המערבית ואח', עסק בגירוש לעזה של פלסטיני יליד עזה, אשר התגורר משנת 1999 ביריחו. בספטמבר 2004 נעצר במקרה בגדה (עת ניסו לתפוס מבוקשים במקום בו עבד) ולאחר מספר ימי מעצר גורש לעזה, מקום מענו הרשום. העותר היה מאורס וניהל חנות מחשבים מצליחה, ואולץ לנטוש הכל באחת מאחוריו. לא נערך לו שימוע ואף לא ניתנה לו הזדמנות לעתור לבית המשפט, שלא לדבר על הזדמנות להיפרד מארוסתו, לארגן את חפציו או להסדיר ענייניו בגדה. רק בעקבות העתירה, ולאחר שנגרם לעותר נזק רב, הוחזר לביתו.

51. המשיבים ביקשו לחמוק מביקורת שיפוטית ועל כן הסכימו, כאמור, להחזיר את העותר לביתו. עם זאת, המשיכו וטענו המשיבים כי "העתקת מקום המגורים דרך קבע מאזח"ע לאיו"ש כמו גם מאיו"ש לאזח"ע, נתונה לסמכותם של המפקדים הצבאיים, ואלה רשאים

שלא לאשר העתקת מגורים... וכי "הוחלט שלא לטפל, ככלל, בבקשות להעתקת מגורים דרך קבע בין האזורים".

העתק העתירה והעתק תשובת המדינה מצורפים ומסומנים ע/12 ו-ע/13.

ר' בעניין זה גם בג"צ 3555/05 נבאהין נ' מפקד כוחות הצבא בגדה המערבית ואח', שם גורש העותר, יליד קלקיליה שבגדה, לרצועה, לאחר שנתפס קרוב לביתו, בשטח ישראל, וזאת רק משום שמשפחתו במקור מעזה, ושלטונות הצבא חייבו אותו להירשם כתושב עזה; ובג"צ 3519/05 ורד נ' מפקד כוחות הצבא בגדה המערבית ואח' (תלוי ועומד) בו נדון עניינו של בחר בן 20, אשר מתגורר מגיל 9 עם משפחתו בגדה. הוא נעצר בגדה והושם במעצר מינהלי ועם שחרורו, מספר חודשים לאחר מכן, גורש לעזה והוא שוהה שם לבדו, הרחק ממשפחתו ומביתו. בתגובה לעתירה זו נסמכים המשיבים על החלטת השופטים בבג"צ 6040/04 בעניינה של העותרת, כדוגמא לכך שבית המשפט קיבל את טענות המשיבים ודחה את טענת המוקד שאין למפקד הצבאי סמכות לאסור על המעבר מאזח"ע לאיו"ש ככל הנוגע לאחיה של העותרת. טענה זו אינה נכונה. העותרים אינם טוענים כי אין סמכות למנוע מעבר בין עזה לגדה, אלא שסמכות זו אינה סמכות לאשר שינוי מקום המגורים אלא סמכות ביטחונית הנוגעת לעצם המעבר בישראל, והיא זמנית ומניעתית בעיקרה. ואכן – הסיבה לסירוב לכניסתו של אחי העותרת בבג"צ 6040/04 היה בעיקר בשל מניעה ביטחונית לכניסתו לישראל, והדבר נלמד מהפסיקה שצורפה (בג"צ 3890/97 ניר גלים נ' מפקד אזור חבל עזה), שעניינה כניסה לישראל לצורך עבודה, ולא מעבר בין עזה לגדה. בנוסף, העותרים גם אינם טוענים שאין כול סמכות להגביל את שינוי מקום המגורים של אדם, אלא שסמכות זו צריכה להיות על פי החוק, היינו – על פי צו תיחום מגורים.

העתירה נמצאת באתר המוקד: <http://www.hamoked.org.il/items/7581.pdf>

התשובה נמצאת באתר המוקד: <http://www.hamoked.org.il/items/7582.pdf>

52. כדאי להוסיף גם כי המשיבים מסתמכים, בין היתר, על סעיף 90(ד) לצו בדבר הוראות ביטחון, המאפשר לכל חייל או שוטר להוציא אל מחוץ לשטח הסגור מי ששוהה בו שלא כדין. יחד עם זאת, מתעלם המשיב מהסיפא לאותו סעיף, הקובע כי "סעיף קטן זה לא יחול על תושב קבוע בשטח הסגור".

53. עוד נוסף כי ביום 20.6.05 פנה המוקד למשיבים ולגורמים מקצועיים נוספים בבקשה להודיע כי יחדלו מלגרש פלסטינים מהגדה לרצועה ללא סיבה, אולם מכתב זה לא נענה. במכתב הדגיש המוקד כי מדיניות הגירושים זורעת חרדה ופחד בקרב תושבי הגדה שמענם הרשום "עזה" וכי תוצאתה של חרדה זו היא שהם "נאלצים לחיות כחיה נרדפת, להימנע ממעבר במחסומים ובמקומות בהם שוהים חיילים דרך קבע". האיום בגירוש מהווה אם כן לחץ פסיכולוגי פסול בפני עצמו, שכן הוא מחייב את התושב לחיות בחרדה ובחשש תמידיים.

העתק המכתב מיום 20.6.05 מצורף ומסומן ע/14.

הפעלת לחצים פסיכולוגיים ומניעת טיפול

54. הלחצים הפסיכולוגיים, מניעת השירות וההתנכלות הקבועה הם העומדים בבסיס ניסיונם של המשיבים "לשכנע" תושבים המתגוררים בגדה לעבור חזרה להתגורר בעזה. בין היתר נוהגים המשיבים לסרב לטפל בבקשות של תושבי הגדה ליציאה לחו"ל וחזרה דרך מעבר גשר אלנבי, ומפנים אותם לצאת דרך מעבר רפיח. בנוסף, מונעים מהם לפגוש קרובי משפחה בעזה ולחזור לגדה, בעבר אף מנעו מהם לבקר את קרוביהם בכלא.

55. הסירוב של הרשויות לטפל בבקשות של פלסטינים המתגוררים בגדה, ומענם הרשום בעזה, מהווה לחץ פסיכולוגי פסול. אי מתן ההיתרים והרישיונות "כולא" בפועל את התושב בגדה ומבודד אותו מהעולם ומבני משפחתו שמתגוררים ברצועה או במקום אחר. הברירה אותה מציבים המשיבים היא אחת: יציאה לחו"ל או מגורים בגדה, מפגש עם בני המשפחה או מגורים בגדה, ביקור הילד בכלא או מגורים בגדה.

56. עד לפני זמן לא רב אסרו המשיבים על בני משפחה שהתגוררו בגדה (ושמענם הרשום בעזה) לבקר את ילדיהם הכלואים בבתי סוהר בישראל כל עוד הם מתגוררים בגדה המערבית. (באותו עניין דחה המשיב בקשה של שתי אמהות, אחת מהן התגוררה בגדה מ-1967 בלי שהתאפשר לה לשנות את המען הרשום). חשוב לציין, שבאותו עניין לא עמדה כלל על הפרק סוגיה ביטחונית, שכן הליווי נעשה באמצעות הסעות מאורגנות של הצלב האדום. בעקבות עתירה של המוקד (בג"צ 6855/04 נאגי ואח' נ' מפקד כוחות הצבא בגדה המערבית), העדיף המשיב 1 לא להעמיד לביקורת שיפוטית את מדיניותו. המשיב הסכים לאפשר את כניסתן של האמהות לביקור בניהן בכלא באמצעות הצלב האדום ואף קבע נוהל המסדיר את העניין. בהודעת המשיב 1 מיום 18.11.04 הדגיש המשיב כי: "למען הסר כל ספק יובהר, כי הודעת המשיב המפורטת לעיל הינה לפני משורת הדין, וכי אין בהסכמה זו כדי להקים לפלסטינים, תושבי רצועת עזה, השהים שלא כדין באזור יהודה והשומרון, כל זכות שהיא, ובכלל זאת, זכות לקבלת שירותים כלשהם מגורמי התיאום והקישור באזור יהודה והשומרון" (ההדגשה הוספה).

העתק הודעת המשיב מיום 18.11.04 מצורף ומסומן ע/15.

57. הנה כי כן, שחור על גבי לבן, שב המשיב וטוען כי הדין אינו מעניק "כל זכות שהיא" לפלסטינים שמתגוררים בגדה המערבית, אך בשל העובדה שמענם הרשום הוא בעזה.

עוד על מדיניות המשיב: ר' דו"ח "כלא עזה", ובמיוחד עמ' 8-14 לדו"ח. הדו"ח כולו מצורף ומסומן ע/16.

58. האמצעים בהם נוקטים המשיבים כדי למנוע מתושבים לשנות את מקום מגוריהם אינם יכולים לעמוד. בבג"צ 6847/02 זריני נ' שר הפנים, נדון עניינה של אזרחית אשר משרד הפנים התעמר בה במשך 8 שנים על מנת שתחתום בפניהם כי היא אינה יהודייה. העותרת הוכנסה ל"רשימה שחורה" ותויגה כ"מנועת טיפול". בין השאר, הנפיקו לה דרכון לתקופה של חצי

שנה במקום חמש שנים כמקובל, על מנת לחייבה להתייבב כל מספר חודשים בלשכת מנהל האוכלוסין. בעקבות העתירה שונה הנוהל שאיפשר זאת וצומצם באופן משמעותי.

העתירה נמצאת באתר: <http://www.acri.org.il/hebrew-acri/engine/story.asp?id=472>

59. בבג"צ 3648/97 סטמקה ואח' נ' שר הפנים ואח', פ"ד נג(2) 728, פסק בית המשפט העליון כי אין לגרש בן זוג זר של ישראלי מהארץ כתנאי לטיפול בבקשת בני הזוג להסדיר את מעמדו בישראל ולהעמיד את בני הזוג בפני ברירה של פרידה ממושכת או חיים ללא מעמד חוקי. לטענת המשיב כי מדובר לכל היותר ב"עצה" או בקשה", הגיב השופט חשין (כתארו אז): "על עצות שאינן-עצות ועל הצעות שאינן-הצעות שמענו מזמן, וידענו להבחין בין הצעה לבין הוראה ובין עצה לבין פקודה".

60. בעת"מ 1216/04 נדונה דרישתו של משרד הפנים מאישה שהייתה באמצעו של הליך לרכישת מעמד קבע בישראל, כי תסגיר את מקום הימצאם של קרוביה, ששהו בישראל שלא כדון, כתנאי לחידוש רישיון השהייה שלה. מייד עם הגשת העתירה נענו המשיבים לכל הסעדים שהתבקשו ונפסקו נגדם הוצאות בסך 10,000 ₪.

העתירה נמצאת באתר: <http://www.acri.org.il/hebrew-acri/engine/story.asp?id=961>

61. הנה כי כן, כל אימת שנראה היה לבית המשפט כי הרשויות פוגעות בזכויותיו של אדם מתוך שיקולים זרים, ובניסיון להשיג מטרותיהן בדרכים פסולות, התערב בית המשפט ושם עצמו כמגן האזרח מול שרירות השלטונות:

אין צורך לחזור על האמת הידועה, כי בית משפט זה יחוש תמיד לעזרת אזרח המופלה לרעה ללא צידוק חוקי על-ידי רשות ציבורית, כשהיא נוהגת איפה ואיפה כלפי אותו סוג של אנשים הראויים ליחס שווה מצדה. במה דברים אמורים? כאשר נשללת מן האזרח זכות חוקית, או כאשר אינטרס שלו נפגע מתוך שרירות או רשעות (בג"צ 301/69 שמילוביץ' נ' עיריית תל אביב – יפן, פ"ד כד(1) 302, 305).

62. ניסיונות המשיבים להפעיל לחצים פסיכולוגיים קשים על מנת להשיג את מטרותם, אשר אין הם יכולים להשיג על פי הדין, היא פסולה ומהווה הפרה בוטה של חובת ההגינות השלטונית וחובת תום הלב:

מקובל עלי, כי העדר תום הלב משמעותו מירמה, חוסר יושר או כוונת זדון, הכוללת כמובן גם כוונה להרע. המחשתה של המירמה היא, כמובן, בראש וראשונה בשחיתות כפשוטה (לרבות שוחד), המניעה את הרשות בפעולתה, כפי שכבר הוזכר בד"נ 16/61, בעמ' 1223. דוגמה אחרת מתגלמת במקרה, בו מתכוון בעל סמכות להשיג מטרה, אשר שונה מזו, אשר לפי ידיעתו ואמונתו צריכה לשמש אותו בעת שיקוליו. הווה אומר, המירמה מתהווה כאשר יש שוני בין

הטעם הגלוי, בעטיו נופלת החלטה פלונית, לבין הטעם האמיתי והנסתר; כאשר הרשות הנותנת את הטעם, המהווה הסוואה או כיסוי חיצוני לכוונה הנסתרת האחרת, יודעת אל נכון, כי אין זהות בין הדברים שבפה לבין אלו שבלב, הרי יש לפנינו דוגמה אופיינית להעדר יושר או למירמה (בג"צ 376/81 לוגסי ואח' נ' שר התקשורת ואח', פ"ד לו(2) 449, 459).

מן הכלל אל הפרט

63. העותרת היא פלסטינית תושבת השטחים, אשר זכאית לשנות את מקום מגוריה כרצונה, גם בין עזה לגדה. העותרת עברה כדין לגדה המערבית באמצעות אישור שהייה זמנית בישראל, לצורך המעבר. העותרת לא הסתירה את העובדה כי היא מתחתנת בגדה, ומבקשת לעבור אליה ולא לשוב לרצועת עזה לאחר הכלולות (ראו בסעד בעתירה הראשונה). אף ברי כי בנסיבות אלו אין לצפות שתעזוב את בעלה מייד לאחר נישואיה ותשוב לרצועה.

64. העותרים 2-6 מבקשים לבקר אצל העותרת, והם זכאים לעשות כן כל עוד אין מניעה ביטחונית פרטנית הנובעת ממעברם בישראל. ודאי שאין להגביל את חופש התנועה שלהם רק בשל ניסיון להפעיל לחצים פסולים על העותרת. זהו חוסר תום לב מוחלט, שכן השיקול אותו שוקלת הרשות הינו שיקול זר, שאינו בא בגדר השיקולים שמותר לה לשקול.

65. ניסיון למנוע כל מפגש בין העותרת לקרובי משפחתה, רק משום שהמשיבים לא שבעי רצון משינוי מקום המגורים של העותרת, הוא ניסיון מביש ופסול שלא יכירנו במדינה דמוקרטית. הוא פוגע בזכויותיה של העותרת, בכבודה כאדם ובחירותיה הבסיסיות. על אחת כמה וכמה כאשר המשיבים פועלים ללא סמכות חוקית, תוך שהם מתבססים על הנחה כי אדם צריך להצטייד בהיתר מוקדם משלטונות הצבא על מנת לשנות את מקום מגוריו.

עתירה זו נתמכת בתצהיר שנחתם בפני עו"ד בגדה המערבית ונשלח לח"מ בפקס, בתיאום טלפוני. בית המשפט הנכבד מתבקש לקבל תצהיר זה, ואת ייפוי הכוח שאף הוא ניתן בפקס, בהתחשב בקשיים האובייקטיביים בנוגע למפגש בין העותר לבין בא כוחו.

לאור כל האמור, מתבקש בית המשפט הנכבד להוציא צו על תנאי כמבוקש, ולאחר שמיעת תשובת המשיבים, להפכו לצו מוחלט. כמו כן מתבקש בית המשפט להשית על המשיבים את הוצאות העותרים ושכ"ט עו"ד.